

hvad den højtærede Justitsminister i sit Bærl om den ordinære civile Procesmaade har udviklet. Jeg indrømmer, og det sagde jeg jo ogsaa før, at formelt set have Krigsrettsdommerne deres Frihed. Det havde Dommerne ogsaa paa Bornholm, de kunde dømme lige saadan igen, hvis de havde Lyft til det. Men der skal selvfølgelig meget til, naar der, som jeg paaviste før, hang den Trusel over Hovedet paa dem, at hvis de nu ikke stemme, som Generalauditoren og Justitsministeriet mener, der bør stemmes, skal det alvorlig foreholdes dem, at de dermed udtale, at de mene, at Generalauditoren ikke har forstaaet Loven, og saa maa de tage Følgerne af en saadan Formastelse, som det vilde være at udtale det. Hertil tror jeg at kunne indskrænke mig, idet jeg altsaa fremdeles anbefaler vort Forslag til Vedtagelse.

Marineministeren (Ravn): Da den sidste ærede Taler har gentaget den Sætning, at Dommerne ved de militære Retter vare voldgivne Auditoren og ikke kunde dømme uden efter, hvad han forlangte, vil jeg bemærke dertil — jeg kan ganske vist der efter min personlige Erfaring kun tale som Marineminister — at i de Domme, som fra den kombinerede Ret og fra højere Retter ere indkomne til Marineministeriet, er det overordentlig tidt, at der er Minoritetsdomme. Jeg kan i saa Henseende f. Eks. henvise til det tilstedeværende ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valokreds (Bojsen), hvis Navn jeg har truffet i saadanne større Sager som Minoritet, saa at det virkelig ikke er Tilfældet — i hvert Fald ikke ved Søetatens kombinerede Ret, og jeg tvivler ikke et Øjeblik om, at det heller ikke er Tilfælde ved Hærens Krigsretter — at Dommerne skulde være, hvad der før blev sagt, nemlig Miskedukter. Det ærede Medlem mente, at det var bedre, om man kunde finde et pænere Navn for den samme Ting, men jeg maa virkelig tage en Reservation derimod. Hvor kan man ogsaa vente, at samvittighedsfulde Folk, selv om de manglede juridisk Kundskab, derfor skulde dømme som Miskedukter? Jeg tillader mig derfor at protestere mod denne gentagne Gange fremtatte Udtalelse.

K. Bojsen: Den ærede Ordfører har muligvis Ret i, at logisk set kan lige saa godt den ene af disse Opgaver tages op før den anden, som den anden kan tages op før den ene. Det, jeg sagde, var ogsaa kun det, at ved Afgørelsen af den ene af disse Opgaver kommer man uvilkaarlig til samtidig

at afgøre væsentlige Dele af den anden. Det er givet, det kan man ikke bestride, og jeg gjorde derfor ogsaa den Betragtning gældende, at jeg tror, at det er hensigtsmæssigt, at Arbejdet paa disse to Opgaver gaar jævnsides. Og naar man vil rejse Spørgsmaal om, hvad der, ikke logisk set men praktisk set, vil være det hensigtsmæssigste først at tage op til Forhandling her i Tinget, vil jeg gøre de ærede Forespørgere opmærksom paa, at det er givet, at Opgaven for deres Vedkommende og for Tingets Flertal i det hele utvivlsomt vil blive den at gøre den militære Retspleje saa lig den civile som muligt, at gøre de Undtagelser, som den militære Tankegang og Disciplin i det hele nødvendiggøre, saa saa som muligt, og er dette Hensigten med Arbejdet paa denne Reform, er der ingen Tvivl om, at det da er hensigtsmæssigt, praktisk set, at lade den civile Ordning gaa forud, for ud af den at hente Rettesnoren for Ordningen af den anden. Det tror jeg ganske utvivlsomt, man vil komme til at give mig Ret i. Den ærede Ordfører pointerede saa stærkt, at Grundloven kræver af os Offentlighed og Mundtlighed i Retsplejen og dertil Gennemførelse af Anklageprincippet og alt, hvad dertil hører. Derfor nu den ærede Ordfører vil spørge sig selv: Er det ved Gennemførelsen af disse store Principper hensigtsmæssigt at tage Kampen derom op paa Grundlag af den militære Retspleje eller paa Grundlag af den civile, tror jeg, at den ærede Ordfører straks vil give mig Ret i, at Indvendingerne og Modstanden derimod vil blive langt stærkere, langt stærkere, naar Kampen derom paa Forhaand skal optages paa det militære Gebet, medens vi meget lettere kunne ordne det paa det civile Omraade, og saa deraf oversføre saa meget som mulig paa det militære. Det er en Bemærkning, jeg tror vil være hensigtsmæssig, naar de to Sager komme til at ligge for paa vort Bord. Jeg gaar ud fra, at de ville komme til at foreligge samtidig, og saa vil det være naturligt først at optage Arbejdet paa den civile Retsordning.

Wagner: Den ærede Forespørger brugte det Udtryk, at Krigsrettsdommerne dømte kun efter Auditorens Indstilling og vare ham voldgivne. Den højtærede Marineminister har allerede taget sit Forbehold, hvad Marinen angaar, men sagde udtrykkelig, at han ikke ønskede at udtale sig for Hærens Vedkommende. Jeg tillader mig at erklære, at denne Paastand er ganske usand. Jeg kan paavise, at i mangfoldige Tilfælde have Krigsrettsdommerne tværtimod ikke været